

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ NAUK EKONOMICZNYCH

STUDIA PODYPLOMOWE

MECHANIZMY FUNKCJONOWANIA STREFY EURO

Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim

w ramach programu edukacji ekonomicznej

VI edycja 2014/2015

Anna Baran

Konsekwencje przystąpienia Polski do Unii Bankowej

Praca końcowa wykonana

pod kierunkiem

dr. Bogdana Włodarczyka

Olsztyn 2015

Spis treści	str.
Streszczenie	5
Wstęp	7
1. Unia Bankowa i filary jej funkcjonowania.....	9
1.1 Jednolity Mechanizm Nadzorczy (Single Supervisory Mechanism, SSM).....	12
1.2 Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Mechanism, SRM).....	14
1.3 Jednolity Mechanizm Gwarantowania Depozytów (Single Deposit Guarantee Scheme, SDGS).....	16
2. Konsekwencje przystąpienia Polski do Unii Bankowej.....	17
2.1 Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.....	19
2.2 Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji.....	22
2.3 Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem mechanizmu gwarantowania depozytów w obecnym kształcie.....	24
Podsumowanie i wnioski.....	27
Bibliografia	29
Spis tabel	30
Spis rysunków	30

Streszczenie

Niniejsza praca ma na celu przybliżenie konsekwencji przystąpienia Polski do unii bankowej i jej wpływ na polski sektor bankowy.

W rozdziale pierwszym przedstawiono przyczyny utworzenia unii bankowej i filary jej funkcjonowania. Zwrócono szczególną uwagę na sprzężenie zwrotne pomiędzy kondycją banków a ryzykiem kredytowym kraju, które stwarza zagrożenie dla stabilności całego systemu finansowego. Omówiono filary funkcjonowania unii bankowej, tj. Jednolity Mechanizm Nadzorczy, którego głównym wykonawcą jest Europejski Bank Centralny sprawujący nadzór nad najistotniejszymi bankami w strefie euro. Opisano Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji określający postępowanie z bankami zagrożonymi upadłością, w której wyeliminowana jest pomoc publiczna, a skutki złego zarządzania bankiem ponoszą jego akcjonariusze i wierzyciele. Przybliżono zagadnienie Jednolitego Mechanizmu Gwarantowania Depozytów, który opiera się na zharmonizowanej sieci krajowych funduszy gwarantowania depozytów.

W rozdziale drugim ukazano konsekwencje przystąpienia Polski do unii bankowej. Jako kraj spoza strefy euro Polska ma możliwość nawiązania tzw. „bliskiej współpracy” z krajami unii bankowej. Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego będą istotne głównie z powodu stosunków własnościowych w krajowym sektorze bankowym, w którym ponad połowa aktywów należy do inwestorów ze strefy euro i znajduje się pod jurysdykcją Europejskiego Banku Centralnego. Omówiono również korzyści i koszty związane z funkcjonowaniem Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji. Doświadczenia ostatniego kryzysu finansowego dowiodły, iż podstawy prawne i procedury operacyjne w zakresie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków są niezwykle istotne również dla Polski. Przedstawiono również konsekwencje związane z funkcjonowaniem mechanizmu gwarantowania depozytów w obecnym kształcie pozostającym na szczeblu narodowym.

Wstęp

Ostatni kryzys gospodarczy ukazał, że dotychczasowa konstrukcja europejskiej sieci bezpieczeństwa finansowego ma wiele wad a rozwiązania stosowane dotychczas są niewystarczające i stwarzają ryzyko dla stabilności europejskiego systemu bankowego. Idea poprawy bezpieczeństwa finansów publicznych oraz przerwanie zależności pomiędzy sektorem publicznym a wspieranym przez niego, w sytuacji kryzysowej, sektorem bankowym przyświecała pomysłodawcom unii bankowej. W zamyśle twórców unia bankowa ma opierać się na trzech filarach: wspólnym systemie nadzoru, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz systemie gwarantowania depozytów. Obejmuje ona obowiązkowo tylko kraje strefy euro, jednakże nie wyklucza uczestnictwa w niej krajów spoza strefy euro na zasadach członka stowarzyszonego. W związku z tym możliwe jest przystąpienie Polski do unii bankowej na zasadach państwa stowarzyszonego. Powstanie unii bankowej jest bardzo istotne z polskiego punktu widzenia i będzie miało poważne konsekwencje dla polskich banków, w większości należących do banków europejskich podlegających wspólnemu nadzorowi bankowemu, jak i dla polskiej gospodarki, kredytowanej przez sektor bankowy.

Celem pracy jest analiza konsekwencji potencjalnego przystąpienia Polski do unii bankowej na zasadzie państwa stowarzyszonego.

Praca ta jest próbą odpowiedzi na pytanie czy przystąpienie Polski do unii bankowej będzie miało istotne konsekwencje dla polskiego sektora bankowego.

Badaniom poddano filary funkcjonowania unii bankowej, tj. Jednolity Mechanizm Nadzorczy, Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji oraz Jednolity Mechanizm Gwarantowania Depozytów w kontekście konsekwencji dla polskiego sektora bankowego.

Podstawowym źródłem informacji związanych z poruszaną problematyką badawczą były:

- opracowania i raporty Narodowego Banku Polskiego,
- opracowania Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową oraz Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych,
- wydawnictwa banków komercyjnych,
- publikacja Europejskiego Banku Centralnego oraz Komisji Europejskiej,

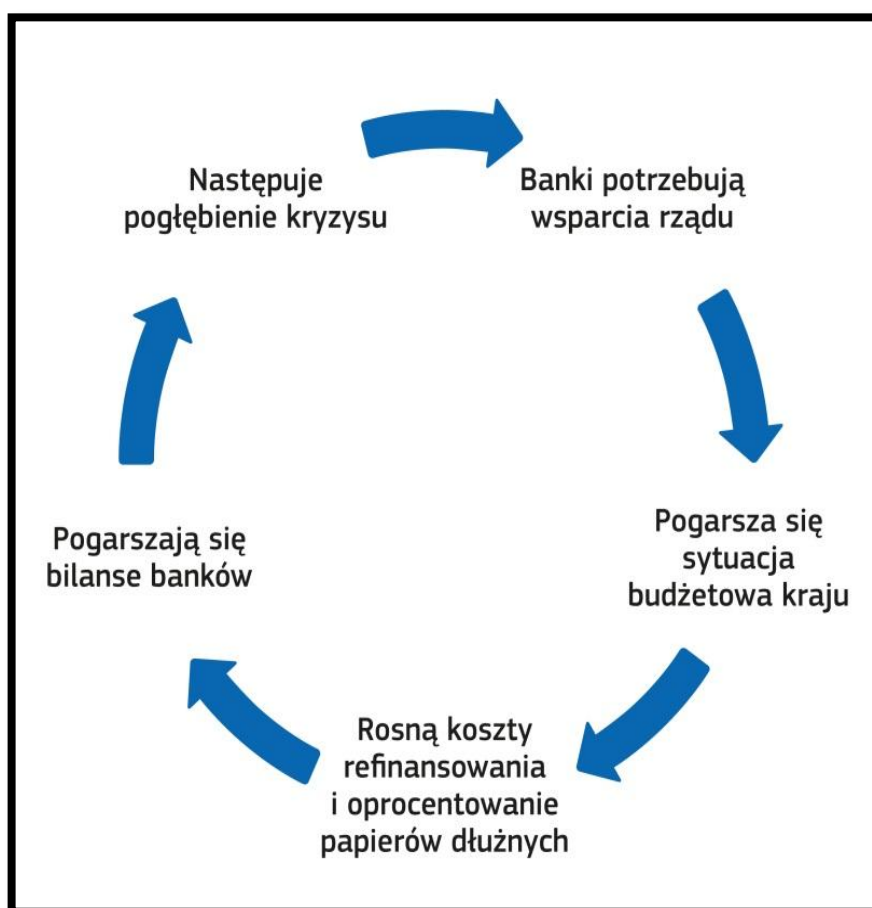
- raporty Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego,
- literatura fachowa,
- artykuły prasowe,
- strony internetowe.

Zastosowano następujące metody badawcze:

- metodę indukcyjną jako podstawę rozumowania zastosowaną przy formułowaniu wniosków ogólnych na podstawie szczegółowej analizy wyników ekonomicznych badanego podmiotu,
- metodę dedukcyjną niezbędną na etapie poszukiwania zależności między cechami i zdarzeniami składającymi się na przedmiot badań,
- metodę analityczno-syntetyczną jako strategię metodologiczną zastosowaną przy przetwarzaniu materiału empirycznego pozwalającego na postawienie ogólnych wniosków,
- metodę elementarną wykorzystano w formie opisowej dotyczącej charakterystyki badanego podmiotu,
- metodę porównawczą, która miała zastosowanie w ocenie powiązań między wynikami badań,
- analizę syntetyczno-opisową pozwalającą na prezentację wyników.

1. Unia Bankowa i filary jej funkcjonowania

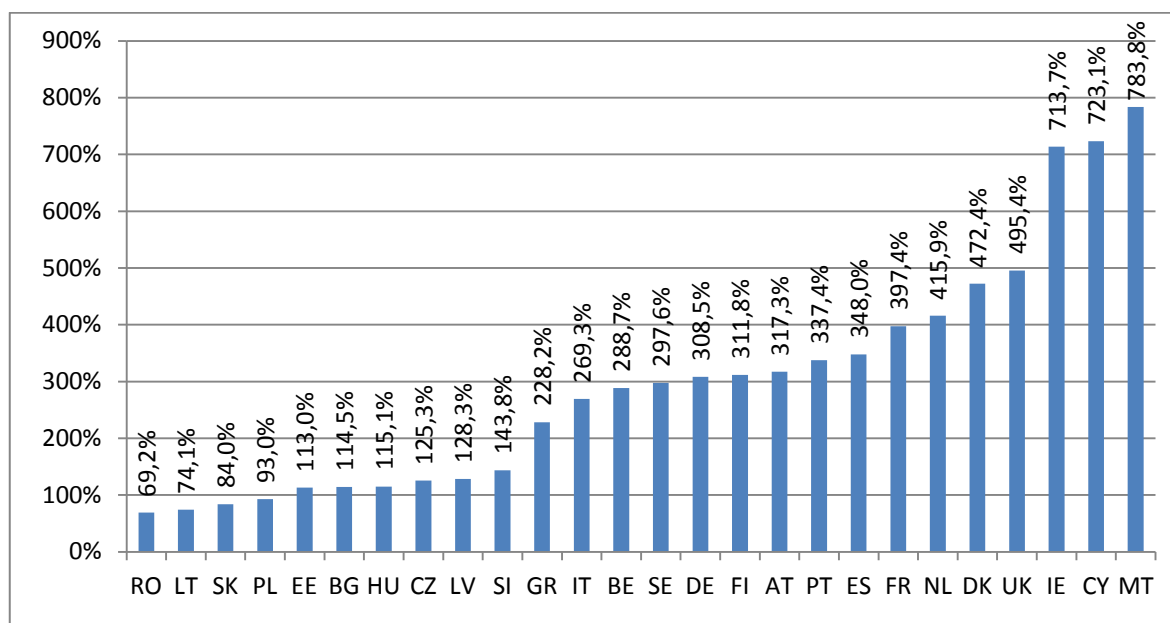
Kryzys finansowy z roku 2008 ujawnił niekorzystne konsekwencje związane z silną zależnością pomiędzy krajowymi instytucjami bankowymi a finansami publicznymi. Presja na ratowanie krajowych banków skutkowałą pogarszającą się sytuacją budżetową kraju spowodowaną rosnącymi kosztami refinansowania i oprocentowania papierów dłużnych co doprowadziło do zwiększenia długu publicznego poszczególnych krajów, a w konsekwencji do zwiększenia ryzyka kredytowego kraju. To z kolei miało negatywny wpływ na wartość obligacji rządowych a ostatecznie przełożyło się na dalsze pogorszenie sytuacji finansowej banków posiadających obligacje rządowe i dalsze pogłębianie się kryzysu. W rezultacie, sprzężenie zwrotne pomiędzy kondycją banków a ryzykiem kredytowym kraju stwarza zagrożenie dla stabilności systemu finansowego co pokazuje rysunek 1.

Rys. 1. Sprzężenie zwrotne między kondycją krajowych banków a ryzykiem kredytowym kraju

Źródło: Komisja Europejska

Poza niekorzystnymi konsekwencjami sprzężenia zwrotnego pomiędzy bankami a finansami publicznymi dochodzi kwestia wielkości sektorów bankowych w krajach Unii Europejskiej. Rozmiar i struktura systemu finansowego UE wskazuje na szczególnie silne uzależnienie gospodarki europejskiej od bankowych źródeł finansowania. W niektórych krajach UE aktywa sektora bankowego ponad 7-krotnie przewyższają wartość wypracowanego w kraju PKB. Przykładem jest np. mała gospodarka Irlandii, w której aktywa banków przed kryzysem urosły do rozmiaru 7-krotnie przekraczającego PKB, czego konsekwencje dla finansów publicznych i gospodarki okazały się bardzo poważne w czasie kryzysu. Podobnie sytuacja wyglądała na Cyprze, gdzie przed kryzysem aktywa banków ponad 7-krotnie przekraczały PKB tego kraju. Aktywa sektora bankowego w relacji do PKB pokazuje rysunek 2.

Rys. 2. Aktywa sektora bankowego w relacji do PKB w krajach UE w 2012 roku

Źródło: Eurostat

Kryzys systemu bankowego przybrał rozmiary systemowe i rządy poszczególnych państw zostały zmuszone do interwencji na szeroką skalę z użyciem pieniędzy podatników. Wydatki z budżetów państw na rekapitalizację banków pochłonęły w latach 2008-2012 413,2 mld EUR. W ich efekcie wiele rządów stało się praktycznie właścicielami banków. Skala interwencji była zróżnicowana geograficznie i czasowo, przy czym zaobserwować można koncentrację pomocy w kilku krajach i instytucjach finansowych. Tam gdzie sektory bankowe są największe również zaangażowanie pomocy

publicznej okazało się najbardziej potrzebne. 60 procent środków pomocowych zostało skierowane do 3 największych systemów finansowych: Wielkiej Brytanii, Francji i Niemiec, które to stanowią również 60 procent sektora bankowego całej UE. Koncentracja pomocy wystąpiła w dziesięciu największych bankach UE, które otrzymały ponad połowę pomocy publicznej udzielonej przez rządy krajów UE¹.

Absolutnym rekordzistą pod względem wartości zaakceptowanej i udzielonej faktycznie pomocy publicznej w relacji do PKB okazała się Irlandia. W jej przypadku w latach 2008-2011 środki przeznaczone na samą rekapitalizację banków przekroczyły równowartość 40% PKB wypracowanego w 2011 r. Są to kwoty, które w przypadku Irlandii doprowadziły budżet państwa do konieczności sięgnięcia po wsparcie z UE i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW). Przed kryzysem wskaźnik długu publicznego w relacji do PKB w tym kraju wynosił 25% i był jednym z najniższych w strefie euro, tymczasem do końca 2012 r. relacja ta wzrosła ponad czterokrotnie do poziomu 117% PKB.²

Pomoc publiczna dla banków w okresie ostatniego kryzysu finansowego była niejako wymuszona uwarunkowaniami ekonomicznymi i regulacyjnymi. Z punktu widzenia ekonomicznego rządy nie miały zbyt dużego pola manewru w zakresie dopuszczalnych działań, ponieważ ich nadrzędnym celem było ograniczenie efektu zarażania, na skutek którego problemy w jednym banku, mogłyby przenieść się na resztę systemu finansowego i pogłębić kryzys w realnej sferze gospodarki. Wśród uwarunkowań regulacyjnych kluczowe znaczenie miał brak podstaw prawnych i właściwych narzędzi do interwencji w funkcjonowanie banków i innych instytucji finansowych. W krajach UE nie obowiązywały regulacje oraz procedury prawne i operacyjne, które umożliwiałyby ingerencję w prawa właścicieli i wierzycieli banków. Również z uwagi na międzynarodowy charakter kryzysu dodatkowe problemy stwarzał ograniczony wymiar i brak wiążących prawnie zasad współpracy międzynarodowej oraz nieskuteczny system „alertów” w skali globalnej(Osiński 2010). Władze poszczególnych krajów praktycznie samodzielnie podejmowały decyzje w odniesieniu do międzynarodowych grup bankowych, mających siedzibę w ramach ich jurysdykcji, nie nawiązując współpracy międzynarodowej. Również koszty interwencji ponoszone były na poziomie krajów macierzystych. W efekcie prowadziło to do zwiększania ogólnych kosztów kryzysu. Konieczna

¹Główny Urząd Statystyczny <http://www.stat.gov.pl/gus> (dostęp z dnia 15.02.2015)

²Eurostat <http://ec.europa.eu/eurostat> (dostęp z dnia 10.02.2015)

okazała się gruntowna reforma zasad działania sieci bezpieczeństwa finansowego w takim kierunku, aby kraje dysponowały instrumentami prawnymi i operacyjnymi umożliwiającymi restrukturyzację oraz likwidację każdego banku, bez względu na jego rozmiar i bez angażowania środków publicznych. Niezbędne stały się mechanizmy ograniczające skalę angażowania się państwa w działania pomocowe w sektorze bankowym. Optymalny kształt regulacji powinien być wynikiem wzajemnego oddziaływania interesu publicznego (stabilność) i prywatnego banków (efektywność) i żaden z nich nie powinien dominować (Miklaszewska 2004,s. 7).

Unia Bankowa ma być odpowiedzią na potrzebę gruntownej reformy systemu finansowego. Zakłada ona przeniesienie ze szczebla krajowego na paneuropejski kompetencji w trzech obszarach:

- nadzór ostrożnościowy nad sektorem bankowym (Jednolity Mechanizm Nadzorczy -Single Supervisory Mechanism, SSM)
- restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja banków (Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji -Single Resolution Mechanism, SRM)
- gwarantowanie depozytów bankowych (Jednolity Mechanizm Gwarantowania Depozytów -Single Deposit Guarantee Scheme, SDGS)

1.1 Jednolity Mechanizm Nadzorczy (Single Supervisory Mechanism, SSM)

Pierwszym filarem Unii Bankowej jest Jednolity Mechanizm Nadzorczy (SSM), którego kształt zaproponowała w 2012 roku Komisja Europejska. W konsekwencji w listopadzie 2014 roku Europejski Bank Centralny (EBC) przejął nadzór nad bankami systemowo istotnymi, których wartość aktywów przekracza 30 mld EUR, bądź relacja aktywów banku do PKB kraju przekracza 20%, oraz nad bankami korzystającymi z pomocymechanizmów finansowania kryzysowego w postaci np.: Europejskiego Mechanizmu Stabilności. Dodatkowo organ krajowy może, jeśli uzna to za zasadne, przekazać pod bezpośredni nadzór EBC również inne banki lub może to zrobić EBC z własnej inicjatywy. Niezależnie od wymienionych kryteriów, przepisy rozporządzenia ws.

SSM przewidują, że EBC nadzoruje także bezpośrednio co najmniej 3 najistotniejsze banki w danym kraju (*Ekonomiczne... 2014, s.79.*) Oznacza to, że bezpośrednim nadzorem EBC objętych jest 128 banków ze strefy euro, w tym 124 instytucje istotne tj. o aktywach przekraczających 30 mld euro lub 20% PKB kraju macierzystego oraz 4 banki będące jednym z trzech największych banków w kraju macierzystym. Bezpośrednim nadzorem objętych zostanie więc ok. 2% banków strefy euro. Łączna wartość aktywów tychże instytucji wyniesie natomiast około 85% aktywów sektora bankowego strefy euro (*Konsekwencje...2014, s. 25.*)

Zgodnie z zaakceptowanym przez Parlament Europejski rozporządzeniem, EBC zyska kompetencje przede wszystkim w zakresie:

- wydawania i cofania zezwoleń dla instytucji kredytowych,
- oceny powiadomień dotyczących nabycia i zbycia znaczących pakietów akcji w instytucjach kredytowych,
- przeprowadzania przeglądów nadzorczych,
- sprawowania nadzoru skonsolidowanego nad jednostkami dominującymi instytucji kredytowych,
- realizowania zadań nadzorczych w zakresie planów naprawczych oraz wczesnej interwencji.

Nadzorczy krajowi sprawują bieżący nadzór nad mniejszymi bankami zgodnie ze standardami ustalonymi przez EBC, wspierają działania realizowane przez EBC, wykonując instrukcje EBC i uczestnicząc we wspólnych zespołach nadzorczych.

W związku z powierzeniem EBC nowych funkcji, w jego strukturach został utworzony nowy organ wewnętrzny – Rada ds. Nadzoru (*Supervisory Board*). Rada ds. Nadzoru nie jest organem decyzyjnym EBC, a za wszystkie decyzje EBC odpowiedzialna jest formalnie Rada Prezesów.

Jednolity Mechanizm Nadzorczy, którego członkami z mocy rozporządzenia są kraje strefy euro, jest otwarty na udział krajów UE spoza strefy euro. Warunkiem objęcia banków z kraju spoza strefy euro jednolitym mechanizmem nadzorczym jest przyjęcie przez EBC decyzji o nawiązaniu bliskiej współpracy. Kraj spoza strefy euro może zwrócić się z wnioskiem o nawiązanie bliższej współpracy do EBC. Ponadto EBC z własnej inicjatywy ma możliwość zawieszenia lub zakończenia, a kraj współpracujący (na swój wniosek) zakończenia, bliskiej współpracy.

Dla stabilności i spójności całej unii bankowej pożądane jest, co najmniej w długim okresie, wzmocnienie podstawy prawnej powołania i funkcjonowania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Zmiany traktatowe stanowiłyby szansę na zapewnienie równego statusu (praw i obowiązków) wszystkich państw członkowskich w SSM, niezależnie od ich uczestnictwa w strefie euro, poprzez zinstytucjonalizowanie mechanizmu bliskiej współpracy (*Ekonomiczne...2014, s.79*).

1.2 Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Mechanism, SRM)

Drugim filarem tworzonej Unii Bankowej jest Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (*Single Resolution Mechanism, SRM*), który w pełni wejdzie w życie w styczniu 2016 r. Filar ten określa postępowanie z bankami zagrożonymi upadłością, w której - co do zasady - wyeliminowana jest pomoc publiczna, a skutki złego zarządzania bankiem ponoszą jego akcjonariusze i wierzyciele. Choć mechanizm ten był stosowany w przeszłości w niektórych krajach (np. USA, kraje azjatyckie, kraje Ameryki Południowej) to jest on całkowicie nowy w Europie i doświadczenia z jego zastosowaniem są bardzo skromne. Ma on na celu zapewnienie naszczęblu europejskim mechanizmów postępowania z bankami zagrożonymi upadłością. Kryzys z 2008 roku uwydatnił potrzebę posiadania mechanizmów pozwalających rządowi na radzenie sobie prawnymi i operacyjnymi środkami z sytuacją kryzysową w bankach bez konieczności sięgania po publiczne pieniądze. Prawo upadłościowe było uniwersalne dla wszystkich podmiotów gospodarczych i nie uwzględniało specyfiki banków. Uruchomienie tradycyjnej, sądowej procedury upadłościowej w przypadku wielu banków w czasie kryzysu spowodowałoby konieczność natychmiastowego zamrożenia płatności banku, co oznaczałoby niedostępność środków dla deponentów i innych kontrahentów ze sfery realnej i finansowej a co za tym idzie utratę zaufania do całego systemu bankowego i w konsekwencji pogłębienie kryzysu. Nadrzędnym celem mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji jest ochrona interesu publicznego, rozumianego jako zachowanie stabilności systemu finansowego oraz ochrona finansów publicznych i ubezpieczonych wierzycieli (deponentów).

Rekomendacje w zakresie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zostały opublikowane w 2011 roku przez Radę Stabilności Finansowej. Zgodnie z zaleceniami efektywny mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji powinien:

- 1) zapewnić ciągłość systemowo istotnych funkcji banków,
- 2) alokować straty do właścicieli (akcjonariuszy),
- 3) zapewnić władzę administracyjną dla procesu *resolution*,
- 4) zapewnić finansowanie procesów *resolution*,
- 5) określić kwestie uprawnień i narzędzi,
- 6) określić kwestie planów uporządkowanej likwidacji.

W omawianym dokumencie podkreślono, że systemy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji powinny umożliwić wyznaczonym do tego organom skuteczną restrukturyzację banków lub ich porządkowaną likwidację bez narażania na koszty podatników (Key... 2011, s.1).

Organem właściwym dla drugiego filaru jest Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (*Single Resolution Board, SRB*). Proces decyzyjny w sprawie uruchomienia procedury restrukturyzacji rozpoczyna się od ustalenia przez SRB, że spełnione są odpowiednie przesłanki, tj. 1) bank jest na progu upadłości lub jest zagrożony upadłością 2) nie ma podstaw, by oczekiwać, że jakiegokolwiek działania sektora prywatnego bądź działania nadzorcze, w tym podjęte w ramach wczesnej interwencji, zapobiegną upadłości banku, 3) działania w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji są konieczne w interesie publicznym (Kosior, Runaszek 2014, s.90)

Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji będzie odpowiedzialna za przygotowywanie planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w przypadku banków o systemowym znaczeniu, banków podlegających bezpośrednio nadzorowi EBC i transgranicznych grup bankowych. Natomiast krajowe organy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji będą wykonywać zadania w odniesieniu do pozostałych banków, przy czym będą one odpowiedzialne za uruchomienie procesu tylko w przypadku, gdy proces ten nie wymaga wykorzystania środków z Jednolitego Funduszu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji.

Na mocy rozporządzenia utworzony zostanie Jednolity Fundusz Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (*Single Resolution Fund, SRF*), którego środki będą wykorzystywane na przeprowadzenie procedur restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Fundusz finansowany będzie na zasadzie *ex ante* ze składek sektora bankowego i osiągnie poziom docelowy do stycznia 2024 roku.

1.3 Jednolity Mechanizm Gwarantowania Depozytów (Single Deposit Guarantee Scheme, SDGS)

Ważnym elementem unii bankowej powinien być jednolity mechanizm gwarantowania depozytów (*Single Deposit Guarantee Scheme, SDGS*). Jednakże na początkowym etapie nie planuje się budowy trzeciego filaru unii bankowej, jakim jest jednolity system gwarantowania depozytów. Po uzgodnieniu kompromisowego tekstu rozporządzenia ws. Jednolity Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji ogłoszono zakończenie budowy unii bankowej, co wskazuje na brak woli politycznej kontynuowania prac w tym zakresie.

Odpowiedzialność za gwarantowanie depozytów w strefie euro spoczywać będzie nadal na władzach krajowych, mimo że nadzór i decyzja o tym, że bank kwalifikuje się do upadłości, jest w rękach EBC. Problem jednak w tym, że wiarygodność systemu gwarantowania depozytów zależy od wiarygodności rządu, który za nim stoi. Deponenci mogą obawiać się, że ich depozyty nie zostaną wypłacone w przypadku upadku banku, gdy samo państwo jest w słabej kondycji finansowej – tak działo się w przypadku Irlandii, Cypru, Grecji i Hiszpanii.

Obecnie gwarantowanie depozytów w unii bankowej będzie opierać się na zharmonizowanej sieci krajowych funduszy gwarantowania depozytów. Skuteczność funkcjonowania unii bankowej wymaga utworzenia wszystkich jej filarów na poziomiescentralizowanym. Podczas gdy nadzór sprawowany jest przez organ centralny – EBC, również odpowiedzialność za bezpieczeństwo depozytów zgromadzonych w bankach powinna być scentralizowana i w ten sposób uniezależniona od sytuacji fiskalnej danego państwa.

2. Konsekwencje przystąpienia Polski do Unii Bankowej.

Unia bankowa zaprojektowana została z myślą o państwach należących do strefy euro. Stąd też utworzenie jej będzie miało konsekwencje przede wszystkim dla tej grupy państw. Jak pokazały jednak doświadczenia ostatniego kryzysu, europejski rynek finansowy jest silnie powiązany. Tym samym sytuacja w strefie euro nie pozostanie bez wpływu na pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej, w tym także Polskę. Ekspertzy rynku wskazują bowiem, że przedstawiony przez D. Schoenmakera dylemat rynku finansowego polegający na niemożności jednoczesnego połączenia integracji finansowej oraz stabilności finansowej z narodową odpowiedzialnością za zarządzanie kryzysowe dotyczy całego regionu a nie tylko państw strefy euro³.

Konsekwencją utworzenia unii bankowej będzie to, że kraje Unii Europejskiej podzielą się na trzy grupy:

- kraje strefy euro w pełni uczestniczące w unii bankowej,
- kraje spoza strefy euro, które nawiążą tzw. „bliską współpracę”
- kraje, które nie zdecydują się na przystąpienie do unii bankowej.

Praca ta porusza zagadnienie konsekwencji potencjalnego przystąpienia Polski do Unii Bankowej jako kraju stowarzyszeniowego nawiązującego tzw. „bliską współpracę”.

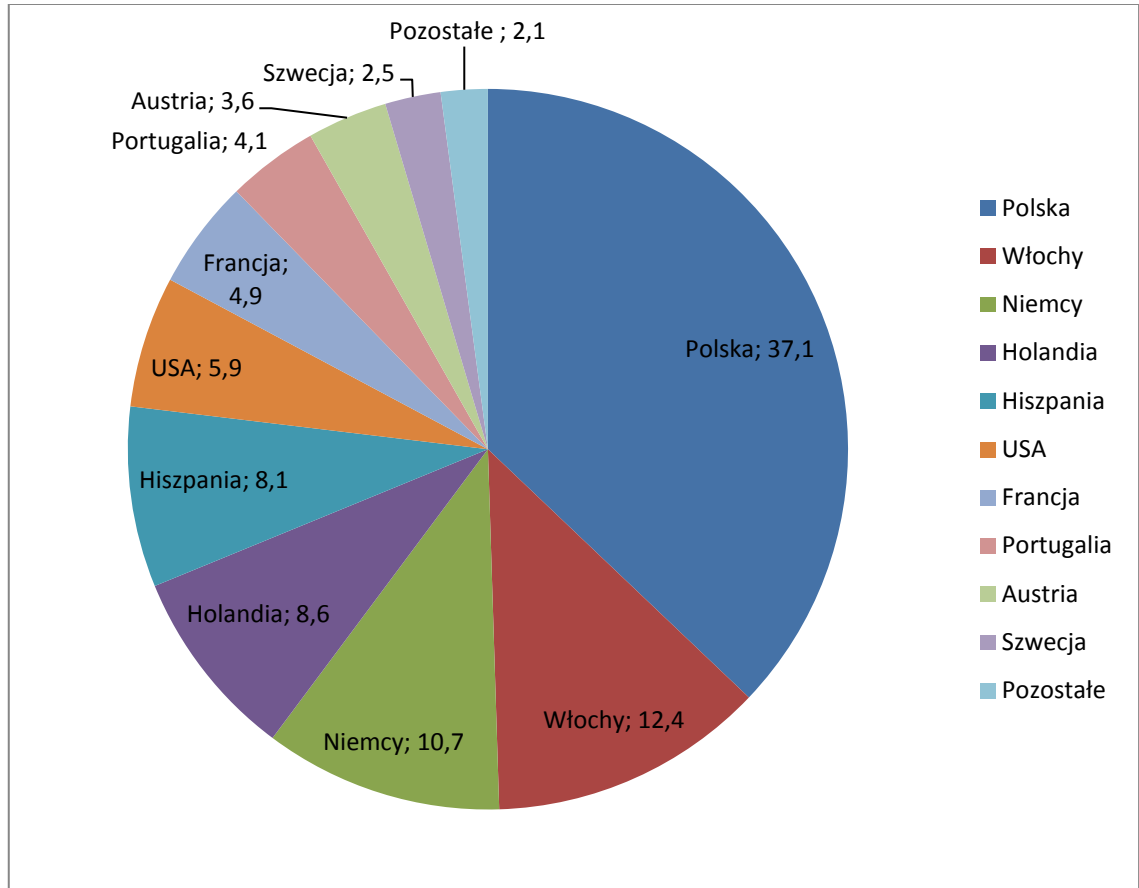
Nowa architektura nadzorcza będzie miała istotny wpływ na polski sektor bankowy, który widoczny będzie na kilku płaszczyznach, w tym przede wszystkim poprzez (Ruszkowski 2012, s.26):

- stosunki właścicielskie w polskim sektorze bankowym,
- zmiany w jurysdykcji nadzorczej wobec banków – filii,
- wzrost stabilności sektora bankowego w całej Unii Europejskiej, oraz w konsekwencji
- obniżenie kosztów finansowania banków ze strefy euro, w tym banków macierzystych funkcjonujących transgranicznie w krajach spoza strefy euro.

Wpływ jednolitego mechanizmu nadzorczego na polski sektor bankowy wynika przede wszystkim ze stosunków własnościowych w krajowym sektorze bankowym.

³Europejski Bank Centralny www.ecb.europa.eu (dostęp z dnia 20.02.2015)

Charakteryzuje go bowiem duży udział kapitału zagranicznego. Według stanu na koniec czerwca 2013 roku 62,9% aktywów polskiego sektora bankowego należało do inwestorów zagranicznych, w tym 52,4% do inwestorów ze strefy euro.

Rys. 3Kapitał zagraniczny w polskim sektorze bankowym

Źródło: *Raport o sytuacji banków w latach 2010–I półrocze 2013, 2013, UKNF, Warszawa*

Taka struktura własnościowa polskiego sektora bankowego ma, w kontekście wprowadzenia jednolitego mechanizmu nadzorczego, dwojakiego rodzaju implikacje. Po pierwsze oznacza to, że ponad połowa aktywów polskiego sektora bankowego znajdzie się *de facto* pod nadzorem Europejskiego Banku Centralnego. Banki należące do grup finansowych z krajów należących do strefy euro będą bowiem, na poziomie skonsolidowanym, podlegały pod jurysdykcję EBC. Według szacunków Fitch⁴, około 55-60% aktywów polskiego sektora bankowego będzie pośrednio podlegało pod nadzór Europejskiego Banku Centralnego (*Konsekwencje...2014, s.45*).

⁴Fitch Ratings amerykańska agencja ratingowa zaliczana jest do grona najbardziej wpływowych agencji ratingowych o zasięgu globalnym.

Po drugie, wprowadzenie jednolitego mechanizmu nadzorczego uprości relacje krajowego nadzoru z nadzorcami krajów strefy euro. W 2013 roku w polskim sektorze bankowym kapitał pochodził przede wszystkim z dziewięciu państw, z czego osiem należało do strefy euro (Rys. 3). Oznacza to, że po wprowadzeniu Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, współpraca ze wspomnianymi dziewięcioma nadzorcami krajowymi ze strefy euro zastąpiona zostanie współpracą z jednym nadzorcą na szczeblu unijnym - Europejskim Bankiem Centralnym (Pawłowicz 2013, s.458). W opinii W. Kwaśniaka, wiceprzewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, z punktu widzenia krajowego regulatora taka sytuacja jest korzystniejsza (Kwaśniak 2012, s.34).

Wraz z przejęciem kompetencji w zakresie nadzoru przez EBC ograniczone zostanie ryzyko różnych interpretacji przepisów oraz różnego ich stosowania. Nowa architektura nadzorcza będzie miała także niewątpliwy wpływ na stabilność polskiego sektora bankowego. Oczekiwać należy bowiem, że wzrost stabilności w strefie euro, będący konsekwencją wprowadzenia jednolitego mechanizmu nadzorczego, przełoży się na większą stabilność w całym regionie Unii Europejskiej (*Konsekwencje...2014, s.46*).

Wraz z wprowadzeniem jednolitego mechanizmu nadzorczego można ponadto oczekiwać pozytywnych konsekwencji dla efektywności banków funkcjonujących w Polsce na zasadzie transgranicznej poprzez obniżenie kosztu finansowania banków macierzystych. W rezultacie oczekiwać można wzrostu efektywności całego polskiego sektora bankowego (Hryckiewicz, Pawłowska 2013, s. 29).

2.1 Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

W sytuacji gdyby Polska zdecydowała się na przystąpienie do unii bankowej jako kraj stowarzyszeniowy nawiązujący tzw. „bliską współpracę”, pod bezpośrednim nadzorem Europejskiego Banku Centralnego znalazłyby się trzy banki: PKO BP oraz Pekao (ze względu na aktywa przekraczające 30 mld euro), a także mBank (jako jeden z trzech największych banków w kraju) co przedstawia tabela 1

Tabela 1

Banki, które znalazłyby się pod bezpośrednim nadzorem Europejskiego Banku Centralnego po nawiązaniu bliskiej współpracy Polski z Unią Bankową (dane według stanu na czerwiec 2014)

Lp.	Nazwa banku	Wartość aktywów w mld euro	Przesłanki do objęcia bezpośrednim nadzorem
1.	PKO BP	58,3	Aktywa przekraczające 30 mld euro
2.	Bank Pekao	37,7	Aktywa przekraczające 30 mld euro
3.	mBank	26,9	Jeden z trzech największych banków w kraju

Źródło: KNF

Podstawową korzyścią związaną z przystąpieniem Polski do jednolitego mechanizmu nadzorczego, jest przyjęcie jednolitych standardów regulacyjnych, co z punktu widzenia krajowego sektora bankowego ma kilka istotnych konsekwencji.

Jednolite standardy regulacyjne przyczynią się przede wszystkim do ograniczenia problemu związanego z możliwą rozbieżnością interesów pomiędzy nadzorcami z kraju macierzystego a nadzorcami w kraju goszczącym kapitał, które prowadzić mogą do osłabienia nadzoru makroostrożnościowego. O ile bowiem nadzorca z kraju macierzystego nie ma motywacji, a często również możliwości nadzorowania spółek zależnych za granicą, o tyle barierą dla działań nadzorczych w kraju goszczącym jest brak dostępu do informacji na temat banku macierzystego. Jednocześnie unifikacja nadzoru zmniejszy ryzyko arbitrażu regulacyjnego. (*Konsekwencje...2014, s.48*)

Większa spójność praktyk nadzorczych wpłynie korzystnie na proces integracji rynków finansowych. Tym samym ograniczone zostałyby ryzyko marginalizacji znaczenia polskiego sektora bankowego w Unii Europejskiej, która wystąpiłaby w przypadku pozostania Polski poza jednolitym nadzorem, a także ryzyko dodatkowego osłabienia pozycji polskiego sektora bankowego wskutek dużej niejednorodności państw nieuczestniczących w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym (Grosse 2013).

Oczekuje się również, że przystąpienie do jednolitego mechanizmu nadzorczego pozytywnie wpłynie na konkurencyjność krajowego sektora bankowego. Wskazuje się bowiem, że wprowadzenie unii bankowej może doprowadzić do utworzenia w Unii Europejskiej dwóch odmiennych rynków finansowych: bardziej zintegrowanego i konkurencyjnego oraz rynku obejmującego państwa, które na współpracę z Europejskim Bankiem Centralnym się nie zdecydowały.

Decyzja o ewentualnym uczestnictwie Polski w jednolitym mechanizmie nadzorczym będzie miała wpływ na koszt finansowania krajowego sektora bankowego. Wraz z przystąpieniem Polski do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego oczekiwane należy obniżenie kosztu finansowania w wyniku wzrostu wiarygodności kraju ponieważ jurysdykcja EBC zwiększa poziom bezpieczeństwa postrzeganego przez inwestorów zagranicznych (*Konsekwencje...2014, s.48*).

Pozytywny wpływ jednolitego mechanizmu nadzorczego będzie przejawiał się również w większej stabilności i porównywalności metod pomiaru ryzyka i sprawozdawczości.

Koszt przystąpienia Polski do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego będzie przede wszystkim przekazanie kompetencji nadzorczych z poziomu krajowego na poziom unijny. Istnieje obawa, że skutkiem tego będzie większa liberalizacja nadzoru bankowego. Nadzór EBC będzie się bowiem koncentrował przede wszystkim nad instytucjami istotnymi, tj. takimi, których aktywa przekraczają 30 mld euro. Z drugiej jednak strony podkreślić należy niewątpliwie korzyści płynące z uzyskania, wraz z przystąpieniem do jednolitego mechanizmu nadzorczego, dostępu do pełnej informacji na temat dużych banków europejskich.

Zwraca się również uwagę na zagrożenia związane ze słabszą pozycją krajów spoza strefy euro, w tym Polski, w strukturze Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Wynikające będzie to zarówno z mniejszego znaczenia sektorów bankowych krajów spoza strefy euro dla unijnego sektora bankowego, jak i z mniejszej liczebności tej grupy państw. Aktywa polskiego sektora bankowego wyniosły na koniec września 2013 roku 360,7 mld euro, co stanowiło 0,8% aktywów całego sektora w Unii Europejskiej. W tym kontekście, zagrożeniem, z punktu widzenia państw spoza strefy euro, w tym Polski, jest przede wszystkim system decyzyjny w SSM. Zgodnie z projektem rozporządzenia, kraje uczestniczące w SSM będą reprezentowane w Radzie ds. Nadzoru, w skład której, poza reprezentantami krajów uczestniczących, wchodzić będzie przewodniczący, wiceprzewodniczący oraz czterech reprezentantów EBC. W zakresie kompetencji Rady ds. Nadzoru leży przygotowywanie projektów decyzji w zakresie działań nadzorczych. Ostateczna decyzja podejmowana jest jednak przez Radę Prezesów, w skład której wchodzi przedstawiciele państw strefy euro. Może to stanowić zagrożenie dla równowagi pomiędzy interesami krajów znajdujących się w strefie euro a krajów spoza unii walutowej (*Konsekwencje...2014, s.50*).

Analizując konsekwencje związane z przystąpieniem Polski do SSM uwzględniać należy także koszty oraz ewentualne korzyści o charakterze czysto finansowym (Szpringer 2013, s.3). Przystąpienie do SSM wiąże się bowiem z koniecznością ponoszenia kosztów funkcjonowania nowego mechanizmu nadzorczego. O ile z założenia koszty te mają ponieść podmioty podlegające nadzorowi, czyli instytucje kredytowe, można oczekiwać, że częściowo zostaną one przerzucone na klientów (*Unia bankowa...2013, s.25*)

Wprowadzenie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego nie pozostanie bez wpływu na polski sektor bankowy i to bez względu na podjętą przez Polskę decyzję o ewentualnym uczestnictwie w nowej architekturze nadzorczej. Poza decyzją o ewentualnym przystąpieniu do jednolitego mechanizmu nadzorczego, jest pytanie o to kiedy powinno to nastąpić. Eksperci wskazują, że przystąpienie do SSM na wczesnym etapie zwiększa wpływ Polski na ostateczny kształt całej unii bankowej. Dodatkowo niekorzystnie z punktu widzenia sektora bankowego wpływać może odkładanie decyzji w sprawie przystąpienia lub nie do jednolitego mechanizmu nadzorczego. Brak jasnej deklaracji zwiększa bowiem niepewność, co ma konsekwencje przede wszystkim dla banków działających w Polsce na zasadzie transgranicznej. Z drugiej jednak strony istotne jest zagrożenie związane z niepewnością co do ostatecznego kształtu pozostałych dwóch filarów unii bankowej. Założenia dotyczące uporządkowanej likwidacji oraz systemu gwarantowania depozytów mogą mieć kluczowe znaczenie dla oceny potencjalnych korzyści i kosztów uczestnictwa w nowej architekturze nadzorczej.

2.2 Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji.

Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji jako drugi filar unii bankowej, zgodnie z rozporządzeniem Komisji Europejskiej, obejmie kraje uczestniczące w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym. Zgodnie z tym założeniem jeśli Polska zdecyduje się na uczestnictwo w unii bankowej jako kraj współpracujący będzie musiała przyjąć wszystkie mechanizmy postępowania z bankami zagrożonymi upadłością.

Nadzór oraz zarządzanie kryzysowe na poziomie europejskim ma na celu zapewnienie spójności unii bankowej.

Uczestnictwo w Jednolitego Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji pozwoli Polsce mieć realny wpływ na proces restrukturyzacji zagrożonych banków. Jako kraj uczestniczący Polska będzie miała prawo do przedstawiciela w Jednolitej Radzie ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji.

Z drugiej strony zwraca się uwagę na skomplikowany i wymagający zaangażowania wielu stron (Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji, Komisja Europejska, Rada UE) proces decyzyjny w sprawie restrukturyzacji, który w sytuacji kryzysowej może okazać się nieskuteczny. Należy przy tym wspomnieć, że krajowy organ nadzorczy może podjąć niezależne działania w celu ochrony stabilności finansowej w swojej jurysdykcji. Oznacza to, że w przypadku krajów spoza unii bankowej pożądane jest posiadanie silnej krajowej sieci bezpieczeństwa finansowego oraz dobrze skapitalizowanego funduszu restrukturyzacyjnego. Pozostanie poza Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji umożliwiłoby Polsce podejmowanie własnych niezależnych decyzji w kwestii restrukturyzacji podmiotów krajowych. (*Ekonomiczne... 2014, s. 95*)

Niewątpliwie kosztem przystąpienia do Jednolitego Mechanizm Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji będzie konieczność uiszczania składek na Jednolity Fundusz Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji. Docelowa wielkość funduszu będzie wynosiła co najmniej 1% kwoty gwarantowanych depozytów w systemie bankowym uczestniczących państw członkowskich. Dość istotnym problemem na pewno jest czas tworzenia tego funduszu, bo aż do 2024 roku, który jest relatywnie długi i może stanowić zagrożenie dla powodzenia projektu unii bankowej. Zasada stopniowego dochodzenia do pełnego uwspólnotowienia środków w ramach unii bankowej ma co najmniej trzy wady: (1) może konserwować sprzeczności wynikające z tego, że decyzje w zakresie nadzoru nad bankami i rozpoczęcia procesu *resolution* zostały przesunięte na szczebel centralny, a część kosztów wciąż zostaje ponoszona na poziomie krajowym; (2) niepozwala na zerwanie bezpośredniego związku pomiędzy sytuacją banków i budżetów państw członkowskich (utrzymanie negatywnego sprzężenia zwrotnego); (3) może powodować napięcia i konflikty interesów pomiędzy decydentami na szczeblu centralnym i krajowym – przedstawiciele władz krajowych nie będą chcieli zgodzić się na decyzję o wszczęciu procesu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji wobec banku działającego w ich

jurysdykcji, wiedząc, że większość kosztów będzie musiała być pokryta z krajowych środków (Kosior, Runaszek 2014, s. 92).

Kluczowym elementem Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji jest założenie, że koszty restrukturyzacji będą w pierwszej kolejności ponoszone przez akcjonariuszy i wierzycieli. Pozwoliłoby na zerwanie negatywnego sprzężenia zwrotnego pomiędzy sytuacją finansów publicznych i sektora bankowego. Taki mechanizm pozwala również na redukcję ryzyka systemowego oraz wsparcie realnej ekonomii poprzez zmniejszenie presji na finanse publiczne.

Doświadczenia ostatniego kryzysu finansowego dowiodły, iż podstawy prawne i procedury operacyjne w zakresie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków powinny być standardem w każdej jurysdykcji. W Unii Europejskiej, gdzie banki prowadzące działalność międzynarodową obecne są w kilku lub czasem nawet kilkunastu jurysdykcjach kwestia współpracy i koordynacji działań nabiera szczególnego znaczenia. Stąd też, za konieczne uznano ustanowienie zharmonizowanych warunków, zasad i narzędzi procesu we wszystkich krajach członkowskich UE. Polska niezależnie czy przystąpi do Unii bankowej czy też pozostanie krajem niezrzeszonym i tak jest zobligowana aby odpowiednio odzwierciedlać regulacje unijne dotyczące przeprowadzanie procesu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w prawie krajowym. Na decyzję o przystąpieniu Polski do Unii Bankowej na pewno będzie miał ostateczny kształt wszystkich jej trzech filarów.

2.3 Szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem mechanizmu gwarantowania depozytów w obecnym kształcie.

W projekcie unii bankowej Jednolity Mechanizm Gwarantowania Depozytów miał być jednym z trzech filarów tego przedsięwzięcia. Powstanie tego typu instytucji miało stanowić swoiste dopełnienie sieci bezpieczeństwa finansowego w ramach unii bankowej. Na razie nie planuje się powołania wspólnej instytucji gwarantującej depozyty. Oznacza to, że rozwiązania w zakresie gwarantowania depozytów pozostaną na szczeblu narodowym. Unia Europejska dąży do ujednoczenia systemów krajowych, podwyższenia środków, którymi dysponowałyby fundusze oraz obciążenia opłatami w relacji do profilu ryzyka. Preferowanym rozwiązaniem na najbliższe lata będzie wzmocnienie potencjału

finansowego systemów gwarantowania depozytów i próba ujednoczenia mechanizmów ich funkcjonowania.

Z polskiej perspektywy wzmocnienie finansowe systemów gwarancyjnych z innych krajów UE należy oceniać pozytywnie, choć trzeba podkreślić, że polski system (Bankowy Fundusz Gwarancyjny) jest relatywnie dobrze wyposażony w środki na tle innych unijnych funduszy. Harmonizacja to pierwszy krok w kierunku większego poziomu integracji w UE w zakresie systemów gwarancyjnych (*Konsekwencje... 2014, s.75*). Oceniając istniejący w Polsce system gwarantowania depozytów, należy podkreślić, że jest on sprawny i dysponuje wysoko skapitalizowanym funduszem. Brak trzeciego filaru unii bankowej w postaci jednolitego mechanizmu gwarantowania depozytów oznacza, że ewentualne przystąpienie Polski do unii bankowej na zasadzie *opt-in* nie wymagałoby zmian w funkcjonowaniu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w zakresie dotyczącym prowadzenia krajowego systemu gwarantowania depozytów (*Kosior, Runaszek 2014, s. 96*). Z punktu widzenia Polski powstanie jednolitego systemu gwarantowania depozytów jest również bardzo ważne w kontekście zjawiska odpływu depozytów z gospodarek wschodzących, takich jak Polska, które są potencjalnie bardziej narażone na zjawisko przenoszenia oszczędności niż kraje wysoko rozwinięte.

Niewątpliwie zagrożeniem dla Polski jest fakt, iż zgodnie z zasadami funkcjonowania Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji, krajowe fundusze gwarantowania depozytów mogą być zaangażowane w proces finansowania restrukturyzacji, przez co część odpowiedzialności za decyzje podjęte na szczeblu ponadnarodowym pozostaje na poziomie krajowym, co może powodować dodatkowe napięcia pomiędzy krajami w procesie decyzyjnym. Utworzenie jednolitego mechanizmu gwarancji depozytów pozwoliłoby na eliminację tej niekonsekwencji.

Silniejsza integracja rynków finansowych w UE wymaga również integracji instytucjonalnej. Powstanie paneuropejskiej instytucji gwarancyjnej z pewnością wpłynęłoby korzystnie na proces integracji, ponieważ umożliwiłoby rozwiązywanie problemów banków w skali całej Unii Europejskiej. Jest to jednak na razie mało realne. Tymczasem utrzymywanie krajowych struktur w warunkach coraz silniejszych powiązań i rozwoju bankowości transgranicznej stanowi realne niebezpieczeństwo dla stabilności europejskiego systemu bankowego. Co więcej, tworzenie unii bankowej opartej tylko na dwóch filarach może (tzn. jednolitym nadzorem i mechanizmem uporządkowanej likwidacji) może być niebezpieczne dla powodzenia tego

projektu. Prawdopodobnie będzie stanowiło czynnik ograniczający skuteczność jednolitego nadzoru(*Konsekwencje... 2014, s.76*). Z punktu widzenia Polski brak trzeciego filaru unii bankowej należy ocenić jako słabość unii Bez Jednolitego Mechanizmu Gwarantowania Depozytów europejska sieć bezpieczeństwa finansowego nie zapewni pełnej realizacji celu unii bankowej, jakim było m.in. zerwanie negatywnego sprzężenia zwrotnego pomiędzy kondycją banków i stanem finansów publicznych(*Kosior, Runaszek 2014, s. 96*).

Podsumowanie i wnioski

Powstająca obecnie unia bankowa to ważny krok w kierunku większej stabilności europejskiego systemu finansowego w strefie euro i jego odporności na zjawiska kryzysowe. Z perspektywy Polski istotne znaczenie ma fakt, że unia bankowa to przede wszystkim pomysł na wzmocnienie strefy euro i przeciwdziałanie jej potencjalnemu rozpadowi. Ograniczenie unii bankowej do państw strefy euro stwarza dla Polski ryzyko pozostawania poza głównym nurtem integracji unijnej.

Konsekwencje uczestnictwa Polski w unii bankowej na zasadach tzw. „bliskiej współpracy” będą widoczny na kilku płaszczyznach poprzez stosunki właścicielskie w polskim sektorze bankowym, zmiany w jurysdykcji nadzorczej wobec banków – filii oraz wzrost stabilności sektora bankowego w całej Unii Europejskiej.

Do głównych korzyści wynikających z przystąpienia Polski do unii bankowej można zaliczyć poprawę postrzegania bezpieczeństwa polskiego sektora bankowego w przypadku inwestorów zagranicznych zarówno z UE, jak i spoza UE, ułatwienie dostępu do finansowania długoterminowego oraz spadek kosztu pozyskania środków przez banki krajowe.

Ważnym elementem unii bankowej, w kontekście poprawy stabilności europejskiego systemu bankowego, jest jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. Może on bowiem stanowić ważny czynnik ograniczający ryzyko podejmowane przez banki, a tym samym zwiększyć ich stabilność. Kosztem dla Polski niewątpliwie będzie konieczność uiszczania składek na fundusz restrukturyzacyjny.

W kontekście zagrożenia dla Polski rozpatruje się przekazanie kompetencji nadzorczych z poziomu krajowego na poziom unijny w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego co rodzi obawy większej liberalizacji nadzoru bankowego. Jednocześnie zwraca się uwagę na korzyści jakie niesie za sobą jednolity nadzór, tj. przede wszystkim głębsza integracja rynków finansowych czy większy dostęp do informacji.

Brak systemu gwarantowania depozytów na poziomie unii bankowej stanowi istotne zagrożenie dla Polski i może skutkować odpływem depozytów z gospodarek postrzeganych jako mniej stabilnych, takich jak Polska, do krajów o większej stabilności.

Strategicznym wyzwaniem dla Polski jest z pewnością wejście w przyszłości do strefy euro. Utworzenie unii bankowej może wpłynąć na wzrost atrakcyjności wejścia do

eurolandu z perspektywy Polski jako kraju, który nabędzie pełne prawa członka unii bankowej.

Biorąc pod uwagę wszystkie przedstawione powyżej argumenty jednoznacznie można stwierdzić, że przystąpienie Polski do unii bankowej będzie miało istotne konsekwencje dla polskiego sektora bankowego.

Bibliografia

- Ekonomiczne wyzwania integracji Polski ze strefą euro. Integracja finansowa: Unia Bankowa.* 2014. Kosior A., Rubaszek M.(red.).NBP, Warszawa
- Grosse T. G. 2013. *Dylematy unii bankowej*, Analiza Natolińska, Centrum Europejskie Natolin, 2(60)
- Hryckiewicz A., Pawłowska M. 2013. *Czy nowy nadzór spełni swoje zadanie? Zmiany w nadzorze finansowym w Europie oraz ich konsekwencje dla Polski*, Materiały i Studia, Zeszyt nr 289. NBP, Warszawa
- Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions.* 2011. Financial Stability Board, October
- Konsekwencje przystąpienia Polski do Unii Bankowej.* 2014. Lepczyński B (red.). IBnGR, Gdańsk
- Kosior A., Runaszek M. 2014. *Ekonomiczne wyzwania integracji Polski ze strefą euro.* NBP, Warszawa
- Kwaśniak W. 2012. *Skutki dla polskiego systemu bankowego i polskiej gospodarki po wprowadzeniu unii bankowej w: „Unia bankowa – skutki dla UE, strefy euro i dla Polski* Zeszyty BRE Bank – CASE Nr 123/2012, Warszawa
- Miklaszewska E. 2004. *Deregulacja rynków finansowych a zmiany w strategiach banków komercyjnych.* Wydawnictwo Akademi Ekonomicznej w Krakowie, Kraków
- Osiński J. 2010. *Wnioski z obecnego kryzysu dla kształtu krajowej sieci bezpieczeństwa finansowego – model „trójzęba” nadzorczego (Trident Model)*, Bezpieczny Bank 1(40)
- Pawłowicz L. 2013. *Unia bankowa – sukces czy klęska jednolitego rynku usług finansowych*, Zarządzanie i Finanse. Journal of Management and Finance, 2/1
- Ruszkowski J. 2012. *Unia banków. Próba ponadnarodowego rozwiązania kryzysu w strefie euro*, Biuletyn Instytutu Zachodniego, 106/2012
- Szczańska O., Dobrzańska A., Zdanowicz B. 2015. *Resolution czyli nowe podejście do banków zagrożonych upadłością.* NBP, Warszawa
- Szpringer Z. 2013. *Unia bankowa*, infos nr 8, 18.04.2013, Biuro Analiz Sejmowych
- Unia bankowa*, (red.) Zaleska M. 2013. Studia Finansów i Bankowości, Difin, Warszawa
- Europejski Bank Centralny www.ecb.europa.eu (dostęp: 20.02.2015)
- Eurostat <http://ec.europa.eu/eurostat> (dostęp: 10.02.2015)
- Główny Urząd Statystyczny <http://www.stat.gov.pl/gus> (dostęp: 15.02.2015)

Spis tabel

Tabela 1. Banki, które znalazłyby się pod bezpośrednim nadzorem Europejskiego Banku Centralnego po nawiązaniu bliskiej współpracy Polski z Unią Bankową (dane na koniec 2012r)

Spis rysunków

Rys. 1. Sprzężenie zwrotne między kondycją krajowych banków a ryzykiem kredytowym kraju

Rys. 2. Aktywa sektora bankowego w relacji do PKB w krajach UE w 2012 roku

Rys. 3. Kapitał zagraniczny w polskim sektorze bankowym